

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN KUVATAIDEKOULUN OPETUSSUUNNITELMA

Jyväskylän kaupungin kuvataidekoulu toimii osana kaupungin kulttuuri- ja nuorisotoimea kulttuuri- ja nuorisolautakunnan alaisuudessa. Koulun toiminta perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) sekä sitä täydentävään asetukseen (813/1998). Opetushenkilöstön kelpoisuus perustuu asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998).

Opetusministeriö on päätöksellään 110/430/2000 myöntänyt Jyväskylän kaupungille/kuvataidekoululle kuvataiteen ja arkkitehtuurin taiteen perusopetuksen järjestämisluvan.

Tämä opetussuunnitelma perustuu Opetushallituksen 6.8.2002 vahvistamaan taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin (39/011/2002). Perusteiden mukaisia visuaalisten taiteiden suuntautumisvaihtoehtoja ovat arkkitehtuuri, kuvataide ja käsityö. Koulutuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tai poiketa opetussuunnitelman perusteista.

Jyväskylän kulttuuri- ja nuorisolautakunta on hyväksynyt tämän opetussuunnitelman 14.06.2005.

SISÄLLYSLUETTELO

1. JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN KUVATAIDEKOULUN TEHTÄVÄT, TOIMINTA-AJATUS JA TOIMINNAN ARVOT	4
1.1. Kuvataidekoulun tehtävät.....	4
1.2. Toiminta-ajatus	4
1.3. Kuvataidekoulun toiminnan arvot.....	4
2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	5
2.1. Oppimiskäsitys.....	5
2.2. Opiskeluympäristö	5
2.3. Työtavat	6
2.4. Opetuksen tarjonta ja oppilaaksi ottaminen	6
2.5. Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen	7
3. OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS	7
3.1. Opetuksen rakenne.....	7
3.2. Opetuksen laajuus	8
3.4. Lisääajan myöntäminen	10
3.5. Henkilökohtainen opetussuunnitelma	10
4. OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT.....	10
4.1. Arkkitehtuuriopetus	10
4.1.1. Arkkitehtuuriopetuksen keskeiset tavoitteet	10
4.1.2. Arkkitehtuuriopetuksen keskeiset sisällöt	11
4.2. Kuvataideopetus	12
4.2.1. Kuvataideopetuksen keskeiset tavoitteet	12
4.2.2. Kuvataideopetuksen keskeiset sisällöt	13
5. ARVIOINTI.....	14
5.1. Arvioinnin tehtävä ja arviointimenetelmät.....	14
5.2. Oppilasarviointi	14
5.3. Oppilaitoksen itsearviointi	15

6. TODISTUKSET	16
6.1. Todistuksen sisältö	16
6.2. Perusopintojen päättötodistus.....	16
6.3. Syventävien opintojen päättötodistus.....	16
6.4. Todistus laajan oppimäärän suorittamisesta.....	16
6.5. Osallistumistodistus	16
7. YHTEISTYÖ	16
7.1. Yhteistyö huoltajien kanssa	16
7.2. Yhteistyö muiden tahojen kanssa	17
7.3. Kulttuuritoimintaan osallistuminen	17
LIITTEET	18
Liite 1. Arkkitehtuuri, suoritettavat kurssit ja työpajat sekä niiden tavoitteet ja sisällöt, lukuvuosi 2005-2006.....	18
Liite 2. Kuvataide, suoritettavat kurssit ja työpajat sekä niiden tavoitteet ja sisällöt, lukuvuosi 2005-2006.....	21
Liite 3. Päättötyön arviointiperusteet.....	25

1. JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN KUVATAIDEKOULUN TEHTÄVÄT, TOIMINTA-AJATUS JA TOIMINNAN ARVOT

1.1. Kuvataidekoulun tehtävät

Kuvataidekoulu järjestää lapsille, nuorille ja aikuisille tavoitteellista tasolta toiselle etenevää laajan oppimäärän mukaista arkkitehtuurin ja kuvataiteen taiteen perusopetusta sekä muuta taiteiden edistämiseen liittyvää toimintaa. Koulun opetus on tarkoitettu ensisijaisesti jyvaskyläläisille.

1.2. Toiminta-ajatus

Kuvataidekoulun opetus kehittää visuaalista havainto- ja ajattelukykyä. Se rohkaisee oppilasta luovaan työskentelyyn ja ilmaisemaan itseään visuaalisin keinoin. Samalla opetus luo edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen sekä tekijänä että kokijana. Lähiympäristön kulttuurielämään tutustuminen ja siihen omalta osalta vaikuttaminen rikastuttaa elämänsisältöä ja kasvattaa sosiaaliseen ja kulttuuriseen kanssakäymiseen. Monipuolinen oppiminen luo pohjaa ja edellytyksiä hakeutua arkkitehtuurin ja kuvataiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Koulu järjestää opetusaloiltaan myös kursseja lapsille, nuorille ja aikuisille.

1.3. Kuvataidekoulun toiminnan arvot

Koulun opetus luo perustaa oppilaan emotionaaliselle, eettiselle ja esteettiselle kasvulle. Opetus perustuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa sekä vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä. Tavoitteena on, että ilmaistessaan itseään taiteen keinoin oppilas oppii arvioimaan itseään ja ympäristöään sekä rakentamaan maailmankuvaansa omien kokemustensa ja kulttuuriperinnön pohjalta ja kehittämään sitä edelleen.

Opiskelussa on keskeistä taiteen tekeminen ja kokemisen ilo, halu, taito ja uteliaisuus sekä rohkeus tulkita taidetta persoonallisesti. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä työskennellä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilasta ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan erilaisuutta. Koulussa opiskelu ei edellytä erityislahjakkuutta, vaan visuaalisen havainto- ja ajattelukyvyyn uskotaan olevan tärkeitä kaikille.

Opettajien kesken tehtävä yhteistyö ja erilaisten näkemysten ja työtapojen hyväksyminen on keskeistä taideopetuksessa ja sen kehittämisessä.

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1. Oppimiskäsitys

Taiteellisen oppimisen tietopohja muodostuu oppilaan havainnoista, tunteista, ajatuksista, tiedoista, taidoista sekä ilmaisusta. Oppilaalla on aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen. Opettajalla on keskeinen merkitys sekä oppilaan opiskelutaitojen, -motivaation että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että ne mahdollistavat erilaisten oppilaiden edistymisen.

Olennaista taiteen opiskelussa on uuden etsiminen, kyseenalaistaminen ja omien rajojen ylittäminen. Visuaalisten taiteiden opiskelu on ajatusten, tunteiden, havaintojen, muistojen, toiveiden ja tietojen saattamista näkyvään muotoon. Kypsyminen omaperäiseen ilmaisuun tapahtuu vähitellen yritysten, erehdysten ja oman henkisen kehityksen kautta. Opetuksen tavoitteena on käynnistää jatkuva kasvutapahtuma, jonka tulokset näkyvät ehkä vasta aikuisiässä.

Eri-ikäisten oppilaiden opetuksessa huomioidaan heidän aikaisemmat kokemuksensa, tietopohja ja elämämaailmansa. Opetuksessa hyödynnetään tutkivaa ja toiminnallista oppimista yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Ryhmässä oppiminen vaatii sekä oppilailta että opettajilta muiden huomioonottamisen kykyä, kuuntelemisen taitoa, vuorovaikutustaitoja ja kykyä olla rohkeasti oma itsensä. Tavoitteena on, että oppilas oppii itse asettamaan työskentelylleen tavoitteita, käsittelemään tietoa, pohtimaan ja muodostamaan omakohtaisia käsityksiä ja ratkaisuja.

2.2. Opiskeluympäristö

Opiskeluympäristö tarkoittaa sekä sitä fyysistä tilaa, jossa työskennellään, että kuvataidekoulussa vallitsevaa henkistä ilmapiiriä ja opetussuunnitelman ja opetusmenetelmien määrittelemää toimintaa.

Opiskeluympäristö tukee oppilaan monipuolista ja turvallista kasvua ja oppimista sekä antaa onnistumisen kokemuksia. Sen tulee olla ilmapiiriltään avoin, myönteinen ja rohkaiseva. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus asettaa omia tavoitteita ja häntä tulee kannustaa työskentelemään itsenäisesti ja toisten kanssa. Opetuksessa oppilasta tuetaan löytämään itselle sopivia työtapoja ja taitoja tavoitteelliseen sekä pitkäjänteiseen kehittymiseen.

Kuvataidekoulu pyrkii luomaan funktionaalisen, esteettisen, visuaalisesti virikkeellisen ja turvallisen työskentely-ympäristön sekä järjestämään tähän opetussuunnitelmaan kirjattujen opetussisältöjen toteuttamiseksi monipuoliset, turvalliset ja laadukkaat välineet ja materiaalit oppilaan taiteellisen oppimisen tueksi.

Opiskeluympäristönä käytetään myös koulun ja oppilaiden lähiympäristöä eri kohteineen sekä luontoa.

Koulu ottaa työskentelyssään huomioon Jyväskylän kulttuuri- ja nuorisotoimen ympäristökäsikirjan kestävän kehityksen mukaiset toimintaperiaatteet.

2.3. Työtavat

Koulun opetusmenetelmien kehittäminen on opettajien ja rehtorin työtä. Taideopettajan työ on luonteeltaan tutkivaa ja luovaa, aivan kuten taiteilijankin työ. Opettaja tulkitsee koulun opetussuunnitelmaa ja soveltaa sitä omassa opetuksessaan. Opettaja toimii yhteistyössä muiden opettajien ja koulun rehtorin kanssa.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset oppimistyyliä ja kehitysvaiheet. Visuaalisten taitojen ja tietojen oppiminen sekä tutkiva asenne oppimiseen ja ilmaisuun vaativat jatkuvaa vuorovaikutusta oppilaan, opettajan ja ryhmän välillä. Havainnointi, itse tekeminen ja leikinomainen työskentely ovat keskeisiä työmuotoja. Oppilaan omat kokemukset, taidot ja tiedot sekä kiinnostus ovat opetuksen lähtökohdita. Aiheiden ja teemojen valinnoilla pyritään ylläpitämään erilaisten oppijoiden tekemisen ja oppimisen iloa.

Työtavat valitaan niin, että oppilaan vuorovaikutustaidot, keskittymiskyky, pitkäjänteisyys, herkkyyys, eläytymiskyky, oma-aloitteisuus, vastuuntunto ja itseluottamus sekä sosiaaliset taidot kasvavat. Työtapojen tulee ohjata oppilasta arvostamaan ryhmän muita jäseniä sekä omia ja muiden oppimisprosesseja ja oppimistuloksia.

Työtavat ja opinnoissa käsiteltävät sisällöt valitaan siten, että oppilas voi kehittää ja monipuolistaa omaa ilmaisuaan perusopinnoista aina syventäviin opintoihin asti. Opiskelun päätavoite ei ole tuottaa yksittäisiä taideteoksia, vaan oppia erilaisia visuaalisia valmiuksia.

Koulu pyrkii erityisesti kehittämään opetustaan kohdistamalla lukuvuosittain resursseja ainakin joko yhdessä opetusryhmässä tai useammassa ryhmässä yhdellä opetuksen osa-alueella tapahtuvaan innovatiiviseen taideopetuksen kehitys- ja kokeilutoimintaan.

2.4. Opetuksen tarjonta ja oppilaaksi ottaminen

Koulun rehtori päättää lukuvuosittain opetuksen järjestämisestä koulussa opiskelevien oppilaiden jatkoilmoittautumisien, uusien oppilaiden hakemusten ja käytettävissä olevien resurssien perusteella opetussuunnitelman asettamat ehdot huomioiden.

Kuvataidekoulu ottaa vuosittain uusia oppilaita sekä perustettaviin uusiin opetusryhmiin että muissa opetusryhmissä vapautuville oppilaspaikoille.

Valmentaviin ja perusopintoihin sekä syventävien opintojen periodiopetukseen (kuvataide) oppilaat otetaan hakemusten perusteella. Jos kaikkia opetukseen pyrkiviä ei voida sijoittaa opetusryhmiin, suoritetaan arvonta. Syventävien opintojen työpajaopintoihin uudet oppilaat valitaan kiinnostuksen, työnäytteiden (portfolion) ja

suositusten perusteella. Ryhmiä voidaan täydentää myös lukuvuoden aikana. Muista laajan oppimäärän mukaista arkkitehtuurin tai kuvataiteen opetusta antavista kouluista siirtyvät oppilaat ovat etusijalla vapaita opiskelupaikkoja täytettäessä.

Koulun ryhmäkokoja säätelee sekä opetustilojen koko että pedagoginen tarkoituksenmukaisuus. Ryhmäkoot ovat pääsääntöisesti seuraavat:

	arkkitehtuuri	kuvataide
• varhaisiän opinnot	8 oppilasta	8 oppilasta
• perusopinnot	12 oppilasta	12 oppilasta
• syventävät opinnot	10 oppilasta	10 oppilasta

Joidenkin työpajaryhmien osalta oppilasmäärät ovat tilojen ja laitteiden aiheuttamien rajoitusten vuoksi pienemmät.

Koska ryhmän muodostumiseen vaikuttavat ilmoittautumisten määrä, oppilaiden ikä, suoritettut opinnot ja mahdollinen opetuksen eriyttämisen tarve, joudutaan ryhmäkoosta toisinaan joustamaan sekä ylös- että alaspäin. Pääsääntö kuitenkin on, että ryhmäkokoja noudatetaan.

Opinnoista peritään lukukausimaksu. Muilta kuin jyväskyläläisiltä oppilailta voidaan periä korotettu lukukausimaksu. Lukukausimaksun laiminlyönti aiheuttaa oppilaspaikan menetyksen.

Koulu ei myönnä vapaaoppilaspaikkoja.

2.5. Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen

Oppilaan muualla suoritettuja opintoja voidaan lukea hyväksi, mikäli ne vastaavat visuaalisten taiteiden (arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö) laajan oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Hyväksi lukemisesta päättää koulun rehtori neuvoteltuaan oppilaan/huoltajan ja opettajan kanssa.

3. OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

3.1. Opetuksen rakenne

Arkkitehtuurin ja kuvataiteen laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista. Perus- ja syventyvät opinnot on tarkoitettu pääasiassa 7-18-vuotiaille lapsille ja nuorille. Perusopintoja edeltäviä, pääasiassa 4-6-vuotiaille suunnattuja varhaisiän opintoja ei lueta mukaan laajan oppimäärän laskennallisiin tuntimääriin, mutta ne ovat osa kuvataidekoulun opetusohjelmaa. Koulu voi lisäksi järjestää taiteen perusopetusta aikuisille.

Varhaisiän opintojen, perusopintojen ja syventävien opintojen periodiopetuksen (kuvataide, 12–13-vuotiaat) ryhmät muodostetaan lukuvuosittain oppilaiden ikäryhmät huomioiden. Syventävien opintojen työpajaryhmät (kuvataide, yli 14-

vuotiaat; arkkitehtuuri, yli 12–13-vuotiaat) muodostetaan työpajoihin hakeutuvien oppilaiden toiveet huomioiden. Työpajatarjonta voi vaihdella lukuvuosittain.

Opetus koostuu oppitunneista, itsenäisestä työskentelystä, kotitehtävistä ja täydentävistä opinnoista ikäryhmittäin eri tavoin painottuen. Täydentäviä opintoja voivat olla esim. kursseille ja erilaisiin taideprojekteihin osallistuminen sekä muut ryhmän opintosuunnitelmaan kirjatut opintojen suoritustavat.

Työpajaoppilaat voivat suorittaa opintoja ensisijaisen työpajansa lisäksi myös toisessa työpajassa, mikäli opetusryhmässä on vapaita oppilaspaikkoja. Rehtori hyväksyy oppilaat lisäopintoihin hakemusten perusteella. Lisäopinnoista peritään korotettu lukukausimaksu.

Oppilaan siirtyessä arkkitehtuuriopetuksesta kuvataideopetukseen, tai toisin päin, luetaan opinnot hyväksi keskenään.

Kuvataidekoulun opintovuodessa on 34 opintoviikkoa. Opetustunnin pituus on 45 minuuttia.

3.2. Opetuksen laajuus

Opetussuunnitelman perusteet määrittävät laajan oppimäärän opetuksen laskennallisen laajuuden. Visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän perusopintojen ja syventävien opintojen laskennallinen laajuus on 1300 tuntia:

- Varhaisiän opetuksen laskennallisesta laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.
- Perusopintojen laskennallinen laajuus on 540 tuntia.
- Syventävien opintojen laskennallinen laajuus on 760 tuntia.

Annettavan opetuksen määrän tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltävien tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen (= laskennallinen laajuus).

Jyväskylän kaupungin kuvataidekoulussa opetussuunnitelman perusteiden mukaiset tavoitteet ja sisällöt pyritään saavuttamaan seuraavan opintorakenteen mukaisesti:

- Varhaisiän opinnot
 - arkkitehtuuri ja kuvataide
 - 4-6-vuotiaat
 - 34-68 h/vuosi, yhteensä 153 opetustuntia
- Perusopinnot
 - arkkitehtuuri:
 - 6/7-11/12-vuotiaat (määräytyy lukuvuosittain)
 - 68-102 h/vuosi, yhteensä 408-578 opetustuntia
 - kuvataide:
 - 7-11-vuotiaat
 - 68-102 h/vuosi, yhteensä 408 opetustuntia

- Syventävät opinnot
 - arkkitehtuuri
 - 12/13-18-vuotiaat
 - 102 h/lukuvuosi, yhteensä 714 opetustuntia
 - kuvataide
 - 12-18-vuotiaat
 - 102 h/lukuvuosi, yhteensä 714 opetustuntia

Arkkitehtuuri ja kuvataiteen laaja oppimäärä (1300 h)	Arkkitehtuuri: 12/13-18-v. Kuvataide: 12-18-v. 3 h/viikko	Syventävät opinnot (714+102 h) - tietojen ja taitojen syventäminen yhdellä tai useammalla kuvataiteen tai arkkitehtuurin osa-alueella - päättötyö ja portfolio Arkkitehtuuri: - 12/13-18-vuotiaat: työpajat Kuvataide: - 12-13-vuotiaat: periodiopetus - 14-18-vuotiaat: työpajat	Täydentävät opinnot - kurssit - taideprojektit - näyttelyvierailut - opintomatkat - kotitehtävät - kulttuuritapahtumiin osallistuminen
	Arkkitehtuuri: 6/7-12/13-v. Kuvataide: 7-11-v. 2-3 h/viikko	Perusopinnot - kuvallisen ajattelun ja ilmaisun kehittäminen - arkkitehtuurin/kuvanrakentamisen perustiedot ja taidot - portfolio työskentely	
	Arkkitehtuuri ja kuvataide: 4-6-v. 1-2 h/viikko	Valmentavat opinnot - mielikuvitusta rikastavaa ja leikinomaista taideopetusta - arkkitehtuuri/kuva-ilmaisuun tutustumista	

Opinnot päättyvät pääsääntöisesti sinä vuonna, jona oppilas täyttää 18 vuotta. Sen jälkeen oppilas voi halutessaan jatkaa opintojaan aikuisryhmässä, jossa opetusta on 85 h/vuosi. Aikuisryhmän opinnot voidaan lukea osaksi laajan oppimäärän syventäviä opintoja.

3.4. Lisääajan myöntäminen

Koulun rehtori voi perustellusta syystä myöntää oppilaalle lisääaikaa laajan oppimäärän perusopintojen tai syventävien opintojen suorittamiseksi. Perusteltuina syinä voidaan pitää esim. sairautta tai opintojen väliaikaista keskeytymistä esim. vaihto-oppilasvuoden vuoksi. Opintojen täydentäminen suoritetaan tapauskohtaisesti harkiten tarkoituksenmukaisella tavalla.

3.5. Henkilökohtainen opetussuunnitelma

Tarvittaessa kartoitetaan oppilaan erityistarpeet ja laaditaan niiden pohjalta henkilökohtainen opetussuunnitelma. Suunnitelma toteutetaan koulun resurssien puitteissa.

4. OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

Visuaalisten taiteiden opetussuunnitelman perusteissa määrätään sekä visuaalisten taiteiden yleiset tavoitteet että eriteltynä arkkitehtuurin ja kuvataiteen keskeiset tavoitteet ja sisällöt. Tähän opetussuunnitelmaan ne on kirjattu taiteenaloittain ja opintovaiheittain ryhmiteltynä.

Visuaalisten taiteiden opetuksessa suuntautumisvaihtoehdon (arkkitehtuuri, kuvataide) sisäinen integraatio on keskeisessä asemassa. Käytännössä se tarkoittaa, että tietyn tehtävän työstämisessä käsitellään samanaikaisesti monia erilaisia tavoitteita ja sisältöjä, esim. taidehistoriaa, sommittelua, värioppia, välineiden ja materiaalien käyttöä sekä ryhmässä työskentelemisen taitoja. Jotta opetussuunnitelman määrittämät keskeiset tavoitteet ja sisällöt tulevat käsiteltyä kullekin opetusryhmälle tarkoituksenmukaisimmalla tavalla, laatii opettaja vuosittain ryhmälleen opinto-ohjelman, jossa hän huomioi myös erilaiset oppijat ja erilaiset oppimistyyli.

Opetussuunnitelman tavoitteet ja sisällöt ovat osittain yleissivistävän koulun (peruskoulu ja lukio) opetussuunnitelmien kanssa päällekkäiset. Tämä pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään opetuksessa.

Opetussuunnitelman liiteosaan kootut opetussuunnitelman perusteita täydentävät opintovaiheittain kirjatut tavoitteet ja sisällöt tarkistetaan vastaamaan lukuvuosittain opetuksen tarpeita. (Kts. liite1, arkkitehtuuri; liite 2, kuvataide.)

4.1. Arkkitehtuuriopetus

4.1.1. Arkkitehtuuriopetuksen keskeiset tavoitteet

Arkkitehtuurin suuntautumisvaihtoehdossa oppilas oppii ilmaisemaan itseään arkkitehtuurin eri osa-alueilla, joita ovat rakennustaide, kaupunkirakennustaide, yhdyskuntasuunnittelu, ympäristösuunnittelu, tilasuunnittelu, maisemasuunnittelu, tilataide ja ympäristötaide.

Arkkitehtuurin opetuksen tavoitteena on kehittää nyky-yhteiskunnassa tarvittavaa rakennetun ympäristön tulkintaa. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas ymmärtää luonnon, rakennetun ympäristön ja ihmisen toiminnan vuorovaikutuksen. Opetuksessa tulee käsitellä koko rakennettua ympäristöä yksittäisistä esineistä ja rakennuksista laajoihin ympäristökokonaisuuksiin. Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta jäsentämään ja ymmärtämään omaa elinympäristöä ja maailmaa, lisätä oppilaan yleissivistystä ja edistää hänen valmiuksiaan kohdata yhteiskunnan haasteita ja tehdä valintoja. Rakennusperintö ja sen kehittäminen ovat opetuksen keskeisiä kohteita.

Olennaista on hahmottaa tilan kolmiulotteisuus ja ymmärtää, että ihmiset rakentavat ympäristöään kulttuurisessa ja sosiaalisessa toiminnassa. Opetuksessa tulee kehittää oppilaan kykyä havainnoida, pohtia, ymmärtää ja käsitteellistää sekä arvottaa ympäristöään. Keskeisiä työtapoja ovat luova ongelmanratkaisu, oppilaan oma taiteellinen ilmaisu ja rakentaminen.

Klassisen määritelmän mukaan arkkitehtuurin tulee olla kaunista, kestävä ja käyttökelpoista. Tavoitteena on, että rakennetun ympäristön kolmiulotteisuutta ja historiallisia kerrostumia käsitellään elämyksellisesti, kokonaisvaltaisesti ja kaikkien aistien avulla. Oppilas ohjataan kokemaan tilassa liikkuminen ruumiillisena ja henkisenä kokemuksena.

4.1.2. Arkkitehtuuriopetuksen keskeiset sisällöt

Varhaisiän opinnoissa oppilaan tulee

- opiskella arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön eri ilmiöitä
- harjoitella monipuolisesti ja moniaistisesti keräämään tietoa ja käyttämään sitä omassa työskentelyssään
- tutkia arkkitehtuurin peruskäsitteitä, aikaa, suhdejärjestelmiä, mittakaavaa ja liikettä
- tutkia tilaa, muotoja, rakenteita, väriä ja valoa
- tutkia eri materiaalien ominaisuuksia
- opetella työskentelyssä tarvittavia tekniikoita
- harjoitella luonnonympäristön ja ihmisen muovaaman ympäristön havainnointia, jäsentämistä ja arvottamista
- tarkastella kulttuurimaiseman muutoksia
- seurata lähiluontoa, maisemaa ja vuodenaikojen vaihtelua
- tutkia erilaisia asumuksia
- tutustua lähiympäristönsä arkkitehtuurikohteisiin ja näyttelyihin
- harjoitella toimimaan ryhmässä ja yksin.

Perusopinnoissa oppilaan tulee

- tutustua kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksiin omaa ympäristöä koskevissa asioissa
- kehittää omaa ilmaisuaan soveltaen ideoitaan sekä aiemmin hankkimiaan teknisiä ja materiaalisia taitoja ja tietoja
- käyttää arkkitehtuurin peruskäsitteitä, aikaa, tilaa ja liikettä omassa työskentelyssään: sekä harjoitella tilan rakentamista muodon, mittasuhteen, värin ja valon avulla
- käyttää erilaisia tekniikoita ja rakenteita ja tutkia materiaalien ominaisuuksia
- tutustua materiaalien laatuominaisuuksiin ja opetella lajittelua, kierrättämistä ja uusiokäyttöä

- perehtyä itse työskentelemällä suunnitteluprosessin eri vaiheisiin, taustamateriaalin keräämiseen, ideointiin ja suunnittelussa käytettäviin tekniikoihin
- tutustua arkkitehtuurin historiaan ja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä vieraila museoissa ja näyttelyissä
- arvioida rakennusten ja erilaisten rakennelmien sijoittumista luonnonmaisemaan ja rakennettuun ympäristöön
- suorittaa ohjattuja kotitehtäviä
- laatia visuaalisten taiteiden perusopintojen päätteeksi portfolio laajan oppimäärän opinnoista.

Syventävissä opinnoissa oppilaan tulee

- valita yksi tai useampi arkkitehtuurin osa-alue opiskelunsa kohteeksi
- tutustua maankäyttö- ja rakennuslaissa määriteltyihin kansalaisen vaikuttamisen mahdollisuuksiin ja opetella vaikuttamaan oman ympäristönsä suunnitteluun
- kehittää työskentelyssään ilmaisuaan, taitojaan ja tietojään sekä kykyään sanallistaa ajatuksiaan ja tunteitaan
- opiskella arkkitehtuurin historiaa ja filosofiaa sekä tutkia eri aikakausien kulttuurien sosiaalisia, ekologisia ja taloudellisia vaikutuksia arkkitehtuuriin
- tutkia ihmisen, ympäristön ja arkkitehtuurin vuorovaikutusta ja suunnittelun yhteiskunnallisia prosesseja ja tutustua kaavoituksen ja rakentamisen eri vaiheisiin
- opiskella projektityöskentelyn työtapoja ja harjoitella ottamaan huomioon projektin eri osapuolien tarpeet
- tutustua arkkitehtuurin ja ympäristön rakentamiseen vaikuttavien ammattilaisten työhön ja vieraila ammattilaisten ja asiantuntijoiden työpaikoissa
- havainnoida, pohtia, tulkita ja arvioida arkkitehtuurin ja ympäristösuunnittelun yksittäisiä teoksia ja kokonaisuuksia eri aikakausilta
- tarkastella ja arvottaa arkkitehtuuri- ja ympäristösuunnitelmia, visualisointeja ja muuta kuvamediaa tekijänä ja käyttäjänä
- tutustua arkkitehtuuri- ja ympäristökohteisiin sekä museoihin

4.2. Kuvataideopetus

4.2.1. Kuvataideopetuksen keskeiset tavoitteet

Kuvataiteen suuntautumisvaihtoehdossa oppilas oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen eri osa-alueilla, joita ovat piirustus ja maalaus, kuvanveisto, arkkitehtuuri, ympäristösuunnittelu, muotoilu, grafiikka, keramiikka, tekstiili, valokuva, elokuva ja video, sarjakuva, ympäristö- ja yhteisötaide, performanssi ja kuvamedia sekä monitaiteelliset työmuodot.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on Kuvataiteen ja esteettisen ilmaisun opetuksen tavoitteena on kehittää nyky-yhteiskunnassa tarvittavaa kykyä tulkita kuvia. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas jäsentää ja ymmärtää maailmaa ja että hänen yleissivistyksensä kuvataiteissa kasvaa. Keskeistä oppisisältöä on luonnon ja rakennettuun ympäristön visuaaliset ilmiöt, media, taiteen ilmenemismuodot ja kulttuuriperintö. Opetuksen tulee olla luonteeltaan uutta luovaa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaista aktiivisia ja kriittisiä toimijoita taidemaailmaan ja muuhun yhteiskuntaan.

Kuvallisen ilmaisun käsitteet ja ilmiöt ovat opetuksen perusta, niiden tulee olla opetuksessa keskeisiä. Tavoitteena on, että oppilas oppii käyttämään ilmaisussaan kuvataideilmaisulle luonteenomaista muuntamista, lainaamista sekä uusia ja vanhoja symboleja ja antamaan niille merkityksiä.

Kuvallista ilmaisua tulee opetella sekä tekemällä että tarkastelemalla kuvataiteen teoksia ja arjen kuvia. Opetuksessa korostuu aistien, intuition, unien, mielikuvituksen ja myötäelämisen merkitys. Opetuksen tulee olla tutkivaa ja ongelmakeskeistä.

4.2.2. Kuvataideopetuksen keskeiset sisällöt

Varhaisiän opinnoissa oppilaan tulee

- tehdä itse kuvia ja tutkia kuvataiteen eri ilmiöitä: muotoa, tekstuuria, tilaa, liikettä, rytmiä, väriä ja valoa
- harjoitella eri materiaalien, välineiden ja työtapojen käyttöä ja oppia välinehuollon perusteet
- havainnoida ja tulkita ympäröivää luontoa, rakennettua ympäristöä ja esineympäristöä sekä harjoitella havaintojen ja mielikuvien muuntamista kuviksi
- harjoitella työhön keskittymistä ja toisten huomioon ottamista
- tutustua median välittämään kuvaan, arvioida sitä ja laatia omia kuvaviestejä
- tehdä käyntejä museoihin ja näyttelyihin sekä retkiä luontoon ja erilaisiin kulttuuriympäristöihin ja työstää kokemuksiaan kuvataiteen keinoin.

Perusopinnoissa oppilaan tulee

- harjoitella ja kehittää omaa kuvailmaisuaan
- tutustua eri materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin
- perehtyä materiaalien ja työvälineiden tarkoituksenmukaiseen, turvalliseen ja kestävän kehityksen mukaiseen käyttöön
- harjoitella kuvallista ja siihen liittyvää sanallista ilmaisuaan
- perehtyä laaja-alaisesti kuvataiteen ja kuvallisen median eri osa-alueisiin ja mediatekniikkaan
- harjoitella kriittistä kuvantulkintataittoa kuvamedian tekijänä ja kuluttajana
- tarkastella ja tulkita eri aikakausien ja kulttuurien teoksia
- tutkia muodon ja sisällön suhteita kuvataiteissa
- tutustua taidefilosofian ja estetiikan peruskäsitteisiin
- oppia tarkastelemaan luontoa, arkkitehtuuria ja esineympäristöä esteettisestä ja kestävän kehityksen näkökulmasta ja oppia ymmärtämään ympäristön merkityksen omalle ja muiden hyvinvoinnille
- suorittaa ohjattuja kotitehtäviä
- laatia taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden perusopintojen päätteeksi portfolio laajan oppimäärän opinnoistaan.

Syventävissä opinnoissa oppilaan tulee

- syventää taitojaan ja tietojaan yhdellä tai useammalla valitsemallaan kuvataiteen tai kuvallisen median osa-alueella
- harjoitella ja kehittää kuvailmaisuaan ja yhdistää eri taiteenalojen ilmaisukeinoja työskentelyssään

- perehtyä kuvataiteen historiaan, vertailla eri taideilmiöitä ja pohtia estetiikan ja taidefilosofian peruskysymyksiä ja tarkastella taidehistorian ja nykytaiteen ilmiöitä historiallisena jatkumona
- perehtyä itselleen vieraaseen kulttuuriin tai kulttuureiden visuaalisiin ilmenemismuotoihin
- perehtyä materiaaleihin ja työtapoihin, jotka edistävät kestävästä kehitystä
- tutustua kuvataiteen ja muiden visuaalisten taiteiden ammattilaisten työhön ja työskentelytapoihin
- opetella ottamaan huomioon työn tilaajan toivomukset tuote ja rakennussuunnittelussa
- suunnitella ja suorittaa itsenäisesti työtehtäviä
- suorittaa ohjatusti kotitehtäviä
- esitellä julkisesti omaa työskentelyprosessiaan ja lopputuloksia
- seurata omaa oppimistaan ja arvioida omaa ja muiden työtä
- laatia itsenäisesti visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän mukainen päättötyö, joka sisältää teoksen, portfolion työskentelystä ja siihen liittyvän itsearvioinnin.

5. ARVIOINTI

5.1. Arvioinnin tehtävä ja arviointimenetelmät

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan ja ohjata opiskelun tavoitteiden asettamista. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon kehittymistä, ja siinä otetaan huomioon oppilaan itselleen valitsevat tavoitteet ja oppisisällöt.

Oppilaan arvioinnin tulee pohjata pitkäaikaiseen näyttöön ja kohdistua sekä oppimisprosessiin että prosessin lopputuloksiin, teoksiin. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Taideopetusta arvioitaessa on otettava huomioon, että sen merkitys yksilön elämässä näkyy ehkä vasta pitkällä aikavälillä.

Oppilaalle tiedotetaan seuraavista arvioinnin periaatteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet, arvosana-asteikko ja arviointikriteerit, arvosanan korottaminen, opintojen etenemisen edellyttämät suoritukset, arvioinnin oikaiseminen ja päättötodistusten sisältö.

Oppilaalle annetaan jatkuvaa suullista palautetta oppimistilanteissa. Arviointi on vuorovaikutuksellista opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä. Oppilasta ohjataan itsearviointiin.

5.2. Oppilasarviointi

Perusopintojen päättyessä ennen siirtymistään syventäviin opintoihin oppilas saa päättötodistuksen ja todistukseen kahden arvioitsijan laatiman sanallisen arvioinnin opinnoistaan ja portfolioistaan.

Syventävistä opinnoistaan ja syventävien opintojen päättötyöstä oppilas saa todistuksen, numeroarvosanan ja kirjallisen kuvauksen osaamisestaan. Päättötyön arvioitsijoita tulee olla vähintään kaksi.

Päättötyön arvosana-asteikko:

Erinomainen 5
Kiitettävä 4
Hyvä 3
Tyydyttävä 2
Hyväksytty 1

(Päättötyön arviointikriteerit, liite 3.)

Koulun rehtori vahvistaa päättötyön numeroarvosanan arvioitsijoiden esitykset huomioiden. Oppilas voi uusia päättötyönsä yhden kerran niin halutessaan. Uusinnan voi suorittaa aikaisintaan seuraavana lukuvuotena.

Oppilaalle annetaan osallistumistodistus ja pyydettyessä kirjallinen arviointi, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä.

Perus- ja syventävien opintojen oppilaille annetaan opiskelustaan vuosittain kirjallinen arviointi. Oppilaalle annetaan kaikista suorituksista suullinen palaute. Oppilasarvioinnissa otetaan huomioon visuaalisten taiteiden suuntautumisvaihtoehto (arkkitehtuuri, kuvataide).

5.3. Oppilaitoksen itsearviointi

Kuvataidekoulun keskeinen kehittämisen väline on sisäinen arviointi. Koulun henkilökunta keskustelee vuosittain opetuksen tavoitteista sekä seuraa tavoitteiden toteutumista ja tekee ehdotuksia opetussuunnitelman kehittämiseksi. Koulun toimintatapoja arvioidaan säännöllisesti opettajankokouksissa. Arvokeskustelussa pyritään huomioimaan oppilaiden ja heidän vanhempiansa, opetushenkilöstön ja eri sidosryhmien näkemykset.

Toiminnan monipuolista arviointia pyritään suorittamaan myös muiden kuvataidekoulujen kesken tehtävänä vertaisryhmäarviointina. Opetuksen sisällön ulkoisen arvioinnin mahdollistavat mm. koulun järjestämät näyttelyt.

Vuosittain seurataan sekä uusien oppilaiden että opintonsa keskeyttäneiden oppilaiden lukumäärää. Asiakastyytyväisyyskysely sekä oppilaille että huoltajille pyritään tekemään säännöllisesti. Kulttuuri- ja nuorisotoimen järjestämään henkilökunnan työtyytyväisyyskyselyyn osallistutaan säännöllisesti.

6. TODISTUKSET

6.1. Todistuksen sisältö

Päättötodistus on virallinen asiakirja, jonka sisältö määrätään opetussuunnitelman perusteissa.

6.2. Perusopintojen päättötodistus

Päätettyään perusopinnot oppilas saa perusopintojen päättötodistuksen. Todistuksen liitteeksi oppilas saa kahden arvioitsijan sanallisen arvion opinnoistaan ja opintoihin liittyvästä porfoliosta.

6.3. Syventävien opintojen päättötodistus

Päätettyään laajan oppimäärän mukaiset syventävät opinnot sekä tehtyään päättötyön, oppilas saa syventävien opintojen päättötodistuksen, johon sisältyy numeroarvosanan päättötyöstä sekä todistuksen liitteenä kahden arvioitsijan laatiman sanallinen kuvaus oppilaan osaamisesta.

6.4. Todistus laajan oppimäärän suorittamisesta

Syventävien opintojen päättötodistus on samalla todistus koko laajan oppimäärän suorittamisesta. Jos oppilas ei ole saanut perusopintojen päättötodistusta (esim. aloittanut opintonsa vasta syventävissä opinnoissa), hän ei voi saada syventävien opintojen päättötodistusta.

6.5. Osallistumistodistus

Mikäli oppilas ei ole saavuttanut opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita, opinnot keskeytyvät tai oppilas ei ole tehnyt päättötyötä syventävien opintojen päätteeksi, oppilaalle annetaan todistus osallistumisestaan visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opintoihin, jos hän on opiskellut koulussa perus- tai syventävissä opinnoissa ainakin kaksi lukuvuotta.

7. YHTEISTYÖ

7.1. Yhteistyö huoltajien kanssa

Koulu järjestää joko koko koulun yhteisiä tai pienemmille ryhmille suunnattuja vanhempainiltoja, joiden tavoitteena on kertoa kuvataidekoulussa tapahtuvasta opiskelusta ja luoda sekä ylläpitää yhteyttä oppilaan, huoltajan, opettajan ja koulun kesken. Vanhempainiltoihin osallistuminen tukee oppilaan kuvataideharrastusta. Muita

yhteistyömuotoja ovat mm. koulun vanhempainyhdistys sekä erilaiset oppilaille ja heidän huoltajilleen tarkoitettut teemapäivät (esim. joulupajat) ja kurssit.

Koteihin lähetetään vuosittain oppilaan opas sekä muita ajankohtaisia tiedotteita.

7.2. Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Kuvataidekoulun toiminnalle tärkeitä yhteistyötahoja ovat mm. Jyväskylän kaupungin muut toimintayksiköt (esim. Kulttuurialta, museot, koulut, päiväkodit), Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto, Jyväskylän seudun muut taiteen perusopetuksen yksiköt ja Opetushallitus.

Koulu tekee kansainvälistä yhteistyötä taidekasvatuksen alalla, mikäli koulun resurssit sen sallivat. Yhteistyömuotoja ovat mm. näyttelyihin osallistuminen ja näyttelyvaihto, opintomatkat sekä oppilas- ja opettajavierailut.

7.3. Kulttuuritoimintaan osallistuminen

Tärkeä osa koulun toimintaa ovat erilaiset oppilastyönäyttelyt ja yhteistyöprojektit muiden tahojen kanssa. Koulu pyrkii edistämään taidekasvatusta järjestämällä taiteen perusopetuksen lisäksi kurssitoimintaa ja täydennyskoulutusta yksin sekä yhteistyössä muiden kanssa.

LIITTEET

Liite 1. Arkkitehtuuri, suoritettavat kurssit ja työpajat sekä niiden tavoitteet ja sisällöt, lukuvuosi 2005-2006.

(Tarkastetaan lukuvuosittain koulun opetusryhmiä vastaavaksi.)

Varhaisiän opinnot, 4-6-vuotiaat

Varhaisiän opetus on tutustumista arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön ilmiöihin leikinomaisen työskentelyn avulla. Opetus on mielikuvitusta rikastuttavaa, monipuolista aistien ja ilmaisun harjoittamista.

Opinnoissa tutustutaan kuvia tekemällä ja rakentamalla välineisiin ja materiaaleihin sekä opitaan välinehuollon perusteita. Keskeistä on tilan ominaisuuksien tutkiminen moniaistisesti ja oman työskentelyn avulla. Lähiympäristöön ja näyttelyihin tutustumalla harjoitellaan havainnointia, dokumentointia ja ympäristökokemusten sanallistamista. Opitaan keskittymään työskentelyyn ja toimimaan ryhmässä.

Perusopinnot, 6/7-12/13-vuotiaat

Perusopinnoissa tutustutaan arkkitehtuurin peruskäsitteisiin, tärkeimpiin suunnitteluperiaatteisiin ja suunnitteluprosessin vaiheisiin. Keskeistä opetuksessa on kuvallisen ja rakenteellisen ajattelun ja ilmaisun kehittäminen sekä tutustuminen eri materiaalien ja tekniikoiden käyttöön ja niiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin. Tavoitteena on että oppilas ymmärtää ympäristön rakentumisen jatkuvana, kulttuurisidonnaisena prosessina. Rakennetun ympäristön havainnointia, dokumentointia, tulkintaa ja arviointia harjoitellaan oppilaan valmiuksien mukaisesti. Ohjatut kotitehtävät, näyttelykäynnit ja ajankohtaisiin rakennushankkeisiin tutustuminen ovat osa opetusta. Tavoitteena on että oppilas tutustuu omiin vaikuttamismahdollisuuksiinsa ympäristöä koskevissa asioissa ja kehittää sosiaalisia valmiuksiaan.

Syventävät opinnot, 12/13-18-vuotiaat

Arkkitehtuuripaja, 2 ryhmää

Syventävissä opinnoissa perehdytään yhteen tai useampaan arkkitehtuurin osa-alueeseen. Keskeistä on oman ilmaisun ja työskentelytaitojen kehittäminen soveltaen aiemmissa opinnoissa hankittuja tiedollisia ja taidollisia valmiuksia. Tavoitteena on yleissivistyksen lisääminen arkkitehtuurin historiaan, arkkitehtuurifilosofiaan, suunnittelun yhteiskunnallisiin prosesseihin ja ajankohtaisiin arkkitehtuuri-ilmiöihin sekä ammattilaisten työskentelyyn tutustumalla. Rakennetun ympäristön havainnointi, dokumentointi, tulkinta ja arviointi ovat keskeinen osa oppilaan työskentelyä. Tavoitteena on että oppilas harjaantuu käyttämään maankäyttö- ja rakennuslaissa määriteltyjä kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksia. Projektityöskentelyssä tarvittavat sosiaaliset valmiudet ja itsearviointikyky ovat keskeisiä kehittämisalueita.

Koska yhdessä työpajassa voi samanaikaisesti opiskella iältään ja taitotasoltaan erilaisia oppilaita, on opetusta tarvittaessa eriytettävä kunkin oppilaan taidot ja tavoitteet huomioiden.

Syventävien työpajaopintojen loppuvaiheessa oppilas laatii päättötyön.

Oheiseen taulukkoon on koottu opetussisällöt, jotka ainakin tulee perusopintovaiheen ja syventävien opintojen aikana opetukseen sisällyttää. Opettaja määrittää oman opetusryhmänsä opinto-ohjelmassa lukuvuoden aikana käsiteltävät opetussisällöt.

Työskentelyyn olennaisesti kuuluvan sisäisen integraation vuoksi (= yhtä tehtävää työstettäessä käsitellään monia sisältöjä samanaikaisesti) suurta osaa opetussisällöistä käsitellään useita kertoja, joitakin jopa jokaisella opetuskerralla.

		SISÄLLÖT	PERUSOPINNOT	SYVENTÄVÄT OPINNOT
KESKEISET SISÄLTÖALUEET	ARKKITEHTUURIN TEORIA	TERMIT, KÄSITTEET	Arkkitehtuurin peruskäsitteisiin tutustuminen	Perusermien ja –käsitteiden käyttöön harjaantuminen
		SUUNNITTELUPERIAATTEET ARKKITEHTUURIFILOSOFIA	Tärkeimpiin suunnitteluperiaatteisiin tutustuminen	Suunnitteluperiaatteiden käyttö omassa työskentelyssä Arkkitehtuurifilosofiseen ajatteluun tutustuminen
		SUUNNITTELUPROSESSI	Suunnitteluprosessin vaiheisiin tutustuminen oman työskentelyn kautta	Suunnitteluprosessiin perehtyminen oman työskentelyn avulla ja ammattilaisten työhön tutustumalla
	ARKKITEHTUURIN TUNTEMUS	ARKKITEHTUURIHISTORIA	Ympäristön rakentumisen käsittely jatkuvana prosessina	Arkkitehtuurihistoriaan tutustuminen yleissivistävällä tasolla
		AJANKOHTAISET ILMIÖT	Näyttelyihin ja lähiympäristön ajankohtaisiin rakennushankkeisiin tutustuminen	Näyttelyihin ja ajankohtaisiin rakennushankkeisiin tutustuminen, julkisen arkkitehtuurikeskustelun seuraaminen
		ERI KULTTUURIT	Kulttuurin ja rakennetun ympäristön väliseen vuorovaikutukseen tutustuminen	Kulttuurin ja rakennetun ympäristön välisen vuorovaikutuksen tutkiminen
	RAKENNETUN YMPÄRISTÖN TUTKIMINEN	HAVAINNOINTI	Rakennetun ympäristön havainnoinnin harjoittelu moniaistisesti	Rakennetun ympäristön tietoiseen ja analyttiseen havainnointiin harjaantuminen
		DOKUMENTOINTI	Ympäristön dokumentointimenetelmiin tutustuminen oppilaan valmiuksien mukaisesti	Eri dokumentointimenetelmien käyttö osana omaa työskentelyä
		OMA ILMAISU, TULKINTA JA VIESTIMINEN	Arkkitehtuurin ilmaisullisten mahdollisuuksien tutkiminen, ympäristön käsitteellistäminen ja arvottamisen harjoittelu	Oman ilmaisun kehittäminen, esitystekniikoiden käyttö viestintävälineenä
	TYÖSKENTELYTAIDOT	SOSIAALISET TAIDOT	Ryhmässä toimimiseen harjaantuminen	Sosiaaliin työtapoihin harjaantuminen osana projektityöskentelyä, kansalaisvaikuttamiseen harjaantuminen
		TEKNIIKAT MENETELMÄT MATERIAALIT VÄLINEET	Tekniikoiden, menetelmien ja välineiden käytön harjoittelu oppilaan valmiuksien mukaisesti, materiaalien ominaisuuksiin ja käyttöön tutustuminen monipuolisesti.	Tekniikoiden, menetelmien, materiaalien ja välineiden monipuolinen ja luova käyttö oman ilmaisun kehittämisessä
		ITSEARVIOINTI	Oman työskentelyn kuvaaminen sanallisesti	Itsearviointiin käyttö omien työskentelytapojen ja oman ilmaisun kehittäjänä

Liite 2. Kuvataide, suoritettavat kurssit ja työpajat sekä niiden tavoitteet ja sisällöt, lukuvuosi 2005-2006.

(Tarkastetaan lukuvuosittain koulun opetusryhmiä vastaavaksi.)

Varhaisiän opinnot, 4-6-vuotiaat

Varhaisiän opetus on tutustumista kuvataiteen ilmiöihin leikinomaisen työskentelyn avulla. Opetus on mielikuvitusta rikastuttavaa, monipuolista aistien ja ilmaisun harjoittamista.

Opinnoissa tutustutaan kuvia tekemällä kuvataiteen välineisiin ja materiaaleihin sekä opitaan välinehuollon perusteita. Keskeisiä opintosisältöjä ovat väri-ilmaisun perusteisiin tutustuminen (pää- ja välivärit, värien sekoittaminen) sekä työskentely vaihtelevasti pinnassa ja tilassa. Lisäksi opetellaan katsomaan erilaisia kuvia taidekuvista käyttökuviin ja keskustelemaan niistä. Harjoitellaan työhön keskittymistä ja toisten huomioon ottamista.

Perusopinnot, 7-11-vuotiaat

Perusopinnoissa perehdytään kuvan rakentamisen perustietoihin ja taitoihin käymällä kattavasi läpi kuvataiteen eri osa-alueita. Keskeistä opetuksessa on kuvallisen ajattelun ja ilmaisun kehittäminen sekä tutustuminen eri materiaalien ja tekniikoiden käyttöön ja niiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin. Tavoitteena on oppilaan visuaalisen ymmärryskyvyn, ilmaisu- ja työskentelytaitojen sekä sosiaalisten taitojen kehittäminen

Työskentelyyn olennaisesti kuuluvan sisäisen integraation vuoksi (= yhtä tehtävää työstettäessä käsitellään monia sisältöjä samanaikaisesti) suurta osaa opetussisällöistä käsitellään perusopintovaiheessa useita kertoja, joitakin jopa jokaisella opetuskerralla.

Oheiseen taulukkoon on koottu opetussisällöt, jotka ainakin tulee perusopintovaiheen aikana opetukseen sisällyttää. Ikävuosisuositus on ohjeellinen. Opettaja määrittää oman opetusryhmänsä opinto-ohjelmassa lukuvuoden aikana käsiteltävät opetussisällöt.

Syventävät opinnot, 12-18-vuotiaat

- **Periodiopinnot, 12-13-vuotiaat**

Periodiopinnot etenevät 5-6 viikon jaksoissa kuvataiteen eri osa-alueilla. Opintojen tavoitteena on perehdyttää oppilas eri kuvataiteen aloihin, niiden luonteeseen ja ilmaisukeinoihin. Opetuksessa kerrataan ja syvennetään perusopinnoissa käsitellyjä asioita (kts. perusopintojen sisällöt). Samalla oppilaan yleiset työpajavalmiudet kehittyvät, omatoimisuus lisääntyy ja oppilaat tottuvat pitkäjännitteisyyteen tiedostaessaan työskentelyn monet mahdollisuudet ja erityistyöpajojen vaatimukset. Opetus valmentaa oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja mielenkiinnon kohteitaan ja auttaa häntä valitsemaan työpajavaiheen työpajan.

Periodiopetuksen opetusalueet voivat vaihdella lukuvuosittain. Lukuvuotena 2005-2006 opetusjaksot ovat seuraavat: piirustus ja maalaus, plastinen sommittelu, keramiikka, grafiikka, arkkitehtuuri, valokuvaus (12-vuotiaat) ja video (13-vuotiaat).

- **Työpajaopinnot, 14-18-vuotiaat**

Työpajaopinnot vaativat pitkäjännitteisyyttä ja kypsyyttä. Tämän vuoksi on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että opinnot alkavat pääsääntöisesti vasta 14-vuotiaana.

Työpajaopinnoissa syvennetään perusopinnoissa ja periodiopinnoissa hankittuja tietoja ja taitoja. Opinnoissa pyritään kohti työprosessin monipuolista osaamista ja suunnittelu-, ilmaisu- ja arviointitaitojen kokonaisvaltaisempaa hallintaa. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan omaa luovaa ajattelua, mielikuvitusta ja persoonallista ilmaisutaitoa.

Koska yhdessä työpajassa voi samanaikaisesti opiskella iältään ja taitotasoltaan erilaisia oppilaita, on opetusta tarvittaessa eriytettävä kunkin oppilaan taidot ja tavoitteet huomioiden.

Syventävien työpajaopintojen loppuvaiheessa oppilas laatii päättötyön.

KERAMIKKAPAJA, 1 ryhmä

Työpajassa suunnitellaan ja valmistetaan käsin rakentamalla käyttö- ja koristekeramiikkaa erilaisista savilaaduista, valmistetaan pieni esinesarja valutekniikalla ja opetellaan dreijaamaan. Työskentelyssä harjoitellaan engobien ja alilasitevärien käyttöä esineiden pinnankäsittelyssä ja koristelussa sekä käytetään lasitteita. Esineiden uuniin latominen ja raaka- ja lasituspolto tulevat myös tutuiksi. Lisäksi käydään alan näyttelyissä.

KUVATAIDEPAJA, 1 ryhmä

Työpajassa syvennetään osaamista usealla erikuvataiteen osa-alueella, esim. piirustuksessa, maalauksessa, keramiikassa, kuvanveistossa ja valokuvauksessa, ryhmän toiveet mahdollisuuksien mukaan huomioiden. Toteutettavat harjoitustyöt voivat olla myös laaja-alaisia eri osa-alueita yhdistäviä projekteja. Näyttelyvierailujen ja kuva-aineiston avulla etsitään keinoja taiteen ymmärtämiseen sekä uusia ulottuvuuksia omaan työskentelyyn.

PIIRUSTUS-MAALAUSPAJA, 3 ryhmää

Työpajassa opetellaan eri piirustus- ja maalaustekniikoita, syvennetään väriopin tietämystä ja sommittelutaitoa. Oppilaat ja opettaja päättävät yhdessä tehtävien sisällöstä. Opetukseen sisältyy mm. elävän mallin piirtämistä ja maalaamista, sekä fantasia- ja abstraktityöskentelyä. Oppilaan persoonallista ilmaisua ja taiteellista ajattelua pyritään tukemaan harjoitusten avulla. Tutustutaan myös taidehistoriaan ja nykytaiteeseen näyttelyissä ja kuvamateriaalin avulla.

Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikä ja taitotaso huomioiden.

VALOKUVAPAJA, 2 ryhmää

Työpajassa perehdytään valokuvauksen ilmaisukeinoihin ja tekniikkaan erilaisia kuvaustehtäviä suorittamalla sekä opitaan tuntemaan materiaalien ominaisuuksia laboratoriotyöskentelyssä ja digitaalisessa ympäristössä ohjelmistoinen ja laitteinen. Pajan käytössä on valokuvauslaboratorion ja tietokonehuoneen lisäksi myös tilava studio, jossa harjoitellaan valojen käyttöä esimerkiksi asetelma- ja henkilökuvauksessa.

Työskentelyssä oppilaita ohjataan etsimään omasta arkielämästä esteettisiä arvoja kuvaamisen kohteiksi ja hakemaan uusia näkökulmia tuttuihin ilmiöihin. Tavoitteena on myös luoda jokaiselle oppilaalle oma mielenkiintoinen ja sydäntä lähellä oleva pitkäjännitteinen valokuvausprojekti, joka olisi mahdollista esittää lukukauden lopussa kevätnäyttelyssä tai työpajaopiskelijoiden omassa näyttelyssä.

Oppilaat tutustuvat myös valokuvauksen estetiikkaan ja klassikoihin sekä tutustuvat analysoiden valokuvien sisältöihin.

Valokuvaus elää parhaillaan niin tekniikassa kuin kuvaamisen- ja kuvien esittämistavoissa murroskautta ja uudelleen tuleamista. Opetuksessa pyritään toimimaan ajantasaisesti digitaalisessa mediaympäristössä unohtamatta perinteisen valokuvauksen keinoja välineineen ja materiaaleineen.

VIDEOPAJA, 1 ryhmä

Työpajassa harjoitellaan elokuvan tekemisen perusteita, esim. käsikirjoituksen tekoa omien ideoiden pohjalta, kuvausta ja leikkausta. Opetuksessa katsellaan ja analysoidaan elokuvaa sekä valmistetaan erilaisia videoita animaatioista lyhytelokuvaan. Työskentely on pitkäjännitteistä ryhmätyötä, joka vaatii omatoimisuutta, intoa ja sitoutumista.

Liite 3. Päättötyön arviointiperusteet

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN KUVATAIDEKOULU

LAAJOJEN OPINTOJEN PÄÄTTÖTYÖN ARVIOINTIPERUSTEET

MITÄ PÄÄTTÖTYÖSSÄ ARVIOIDAAN

Päättötyönä arvioidaan 1) valmis *teos*, 2) *työprosessi* työkirjan ja päättötyön ohjaajan kuvauksen perusteella ja 3) *työkirja* (portfolio) osana päättötyötä. Päättötyöstä saat sekä numeroarvosanan että sanallisen arvion. *Arvioinnin niin kuin päättötyönkin tarkoitus on kannustaa sinua kehittymään harrastuksessasi ja oppimaan lisää itsestäsi taiteen tekijänä.*

ARVOSANA-ASTEIKKO JA ARVOSANOJEN PERUSTEET

Arvosana-asteikko on *erinomainen (5)*, *kiitettävä (4)*, *hyvä (3)*, *tydyttävä (2)* ja *hyväksytty (1)*. Numeroarvosanan lisäksi saat päättötyöstäsi sanallisen arvion. Arvosanojen 5, 3, ja 1 perusteet on määritelty (alla), arvosanat 4 ja 2 sijoittuvat näiden väliin.

Erinomainen (5)

Oppilas ymmärtää visuaalisen työskentelyn luonteen, osaa ilmaista ajatuksensa visuaalisen taiteen keinoin ja soveltaa näitä keinoja omassa työskentelyprosessissaan. Hän esittää teoksessaan vakuuttavasti oman näkökulmansa ja uskaltaa rikkoa työskentelyn aikana omia rajojaan. Teos tarjoaa katsojalle elämyksiä, oivalluksia ja aiheita teeman prosessointiin.

Oppilas on vahvasti sitoutunut työskentelyprosessiin, hankkii aktiivisesti tarvitsemaansa tietoa, ottaa vastuun työstään ja käyttää joustavasti eri materiaaleja, medioita, työtapoja ja välineitä. Hän kykenee yhteistyöhön ohjaajien ja mahdollisten muiden päättötyöhön liittyvien tahojen kanssa.

Oppilas pitää työskentelyn aikana aktiivisesti työpäiväkirjaa, josta hän pystyy tiivistämään päättötyön osaksi tulevaan portfolioon olennaisimmat työprosessiin ja teokseen liittyvät asiat. Oppilas kykenee asettamaan itselleen tavoitteita, arvioimaan analyttisesti omaa työtään ja saavuttamaan itselleen asettamansa tavoitteet. Hän osaa perustella visuaaliset valintansa ja ymmärtää niiden merkityksen.

Kiitettävä (4)

Hyvä (3)

Oppilas osoittaa visuaalisten keinojen hallintaa, mutta omakohtainen suhde aiheeseen ei kaikilta osin välity valmiista työstä. Oppilaalla on ideoita, mutta niiden käsittely jää keskeneräiseksi.

Oppilas pystyy yhteistyöhön ja ottaa vastuuta työskentelystä. Hän pitää työprosessistaan työpäiväkirjaa, mutta ei osaa aina kiteyttää ja tiivistää portfolioon työprosessin ja teoksen kannalta oleellisinta. Oppilas pystyy arvioimaan omaa työskentelyään ja asettamaan sille tavoitteita.

Tyydyttävä (2)

Hyväksytty (1)

Oppilaan omat tavoitteet eivät selvästi välity työstä, työ on rakenteeltaan hajanainen ja tarjoaa katsojalle niukasti elämyksiä.

Oppilas on sitoutunut heikosti työskentelyprosessiin ja yhteistyö ohjaajien ja mahdollisten muiden päättötyöhön liittyvien tahojen kanssa on vähäistä.

Oppilas analysoi työtään ja työprosessiaan portfolioissa puutteellisesti. Työ on kuitenkin loppuun suoritettu.